
Översiktsplan 2035

Projektdirektiv för framtagandet av en
ny översiktsplan

Reviderad 2023-12-13

Innehållsförteckning

Grundläggande information	3
Bakgrund	3
Syfte.....	3
Styrning	3
Mål	4
Förutsättningar	4
Icke förhandlingsbara förutsättningar	4
Avgränsningar och krav	5
Viktiga aspekter framåt	5
Landsbygd och tätort	5
Allmänna intressen och kunskapsunderlag	5
Process och delaktighet	6
Kopplingar till andra projekt och verksamheter	7
Tidplan	7
Finansiering och ekonomi.....	8

Grundläggande information

Bakgrund

Översiktsplanen ska i enlighet med plan- och bygglagen visa på kommunens viljeriktning gällande mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen ska redogöra för hur mark och vatten ska utvecklas och bevaras för att säkerställa en långsiktig hållbar utveckling. En översiktsplan ska även redogöra för hur kommunen tar hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas.

För att skapa en tillgänglig översiktsplan är det viktigt att dokumentet endast lyfter den information som är lagstadgad och som anses lämplig för att beskriva kommunens mark- och vattenanvändning. I översiktsplanen finns det möjlighet att hänvisa till andra strategiska dokument och utredningar, Samtidigt får inte redovisningen bli för knapphändig, motiven för översiktsplanens utformning ska framgå tydligt, att eventuella konflikter mellan olika intressen synliggörs och att planen utgör stöd för efterföljande planering.

Den nu gällande översiktsplanen antogs i december 2017. I mars 2022 gav samhällsutvecklingsnämnden samhällsbyggnadskontoret i uppdrag att starta förberedelsearbete med att ta fram en ny översiktsplan samt att ta fram och gå upp för beslut om ett projektdirektiv (SUN-2022/65). Efter ändrade förutsättningar för projektet beslutade samhällsutvecklingsnämnden genom ett ordförandeförslag (SUN-2023/198) att projektdirektivet ska aktualiseras.

Syfte

Framtagandet av en ny översiktsplan har följande syften:

- Redogöra för kommunens viljeriktning gällande mark- och vattenanvändning
- Uppdatera översiktsplanen så att den svarar mot nya och ändrade förutsättningar, krav, utmaningar och möjligheter
- Bidra till att långsiktiga hållbarhetsmål kan nås
- Stärka vägledningen för framtida planering
- Ta ytterligare steg i utvecklingen av den kontinuerliga översiktsplaneringen.

Styrning

Samhällsutvecklingsnämnden är uppdragsgivare och fattar beslut om uppdrag och projektdirektiv liksom beslut om samråd och granskning i enlighet med plan- och bygglagen. Samhällsutvecklingsnämnden kommer utöver kontinuerliga avstämningar under arbetet med översiktsplanen, även att fatta vissa inriktningsbeslut vid behov, vilka kan vägleda fortsatt arbete med översiktsplanen.

Samhällsutvecklingsnämnden kommer sedan, tillsammans med kommunstyrelsen och till sist kommunfullmäktige, att fatta beslut om antagande av översiktsplanen.

För samhällsutvecklingsnämndens och kommunstyrelsens (samt andra nämnders) övriga medverkan under arbetet med översiktsplanen, se avsnittet *Process och delaktighet*.

Mål

Ett antal projektmål har tagits fram inför arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Översiktsplanens effektmål kommer att hanteras senare i processen.

1. En antagen översiktsplan 2026

Att en ny översiktsplan är färdig antagen år 2026

2. En översiktsplan baserad på Boverkets ÖP-modell

Att översiktsplanen baseras på Boverkets ÖP-modell för att i framtiden förenkla en vidare digitalisering av översiktsplanen och därmed underlätta en kontinuerlig översiktsplanering.

3. En översiktsplan som tagits fram tillsammans med invånare och verksamma i kommunen

Att översiktsplanen har tagits fram genom ett brett deltagande hos invånare och verksamma i kommunen samt representerar en samsyn kring kommunens framtida utveckling.

4. En användbar och genomförbar översiktsplan

Att översiktsplanen är användbar för de kontor och enheter som använder översiktsplanen i sitt dagliga arbete, samt att implementering av översiktsplanen i kommunens dagliga arbete sker.

Förutsättningar

Icke förhandlingsbara förutsättningar

Översiktsplanen är lagreglerad och måste uppfylla de krav som ges i plan- och bygglagen samt miljöbalken. Detta kan bland annat gälla processen att ta fram en översiktsplan samt vad den ska innehålla, till exempel hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. I linje med att skapa grunderna för en kontinuerlig översiktsplanering ska utformningen av planen svara upp mot Boverkets modell för översiktsplanering, vars syfte är att skapa en enhetlighet över landet gällande översiktsplaner.

Avgränsningar och krav

Den nuvarande översiktsplanens tidshorisont 2035 med utblick till 2050 bibehålls inledningsvis.

Översiktsplanen och dess struktur behöver analyseras utifrån de ändrade planeringsförutsättningar som har tillkommit efter det att den nuvarande översiktsplanen antogs. Det handlar om till exempel revideringar av Arlandas påverkningsområde.

Strukturen av översiktsplanen ska utgå från Boverkets nya ÖP-modell och därmed lägga grunden för en kontinuerlig översiktsplanering men även förbereda för en digitalisering av den översiktliga planeringen.

Översiktsplanen ska fungera som ett övergripande strategiskt dokument som ger tydlig vägledning gällande strategiska frågor och avvägningar. Översiktsplanen ska vara flexibel med avseende på att den hanterar framtida osäkerheter, till exempel ny lagstiftning och ny kunskap. Översiktsplanen ska ligga till grund för vidare planarbete och vara ett stöd i kommunens kontinuerliga arbete.

Översiktsplanen är ett viktigt verktyg i att skapa en effektiv och ändamålsenlig planering.

Viktiga aspekter framåt

Landsbygd och tätort

En översiktsplan är kommunövergripande och ska täcka kommunen i sin helhet. Det är viktigt att redogöra både för landsbygden och tätortens förutsättningar och utvecklingspotential. Knivsta består i stor del av landsbygd och därmed utgör utvecklingen av landsbygden en viktig del av kommunens utveckling i stort. Det finns också samverkan mellan tätort och landsbygd som översiktsplanen ska hantera och redogöra för med målet att tillskapa en hållbar utveckling över hela kommunen.

Allmänna intressen och kunskapsunderlag

Plan- och bygglagen och miljöbalken anger ett antal allmänna intressen som översiktsplanen ska göra avvägningar mellan och ge stöd och vägledning i vidare planering. Vid sidan av översiktsplanen finns ytterligare lagstyrda dokument samt kommunala styrdokument som har bäring på den fysiska planeringen, till exempel riktlinjer för bostadsförsörjning, VA-plan samt grönstrukturplan. Strategiska styrdokument utgör viktiga underlag för arbetet med översiktsplanen för att kunna göra avvägningar mellan olika allmänna intressen. Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som ska ta hänsyn till befintliga förutsättningar samt till den kunskap som olika utredningar ger. Allt detta görs för att översiktsplanen ska kunna vägleda och stödja kommunens vidare arbete.

Process och delaktighet

Översiktsplanen är ett viktigt kommunalt styrdokument och påverkar många, både inom och utanför den kommunala verksamheten. Under processen att ta fram en översiktsplan är det därför viktigt att dokumentet utvecklas med stor och bred delaktighet. Arbetet kommer därför behöva ske i nära samverkan med den övriga förvaltningen samt med samhällsutvecklingsnämnden, kommunstyrelsen och övriga facknämnder och bolag inom kommunkoncernen. Dialog behöver även föras med föreningar, organisationer, det lokala näringslivet, regionala aktörer som grannkommuner, region Uppsala samt länsstyrelsen. Kommuninvånarna är en viktig målgrupp för dialog, både unga och gamla.

För att skapa en nära samverkan inom förvaltningen och bolag har en bred projektgrupp och referensgrupp bildats för projektet. För att uppnå en nära samverkan med den politiska organisationen är ambitionen att ha löpande arbetsmöten 2-4 gånger per år tillsammans samhällsutvecklingsnämnden och kommunstyrelsen. På dessa arbetsmöten kan olika fokusområden att hanteras, som exempelvis översiktsplanens övergripande mål och effektmål. Övriga nämnder och bolag kan att bjudas in där så bedöms lämpligt. Utöver arbetsmöten kommer avstämningar med samhällsutvecklingsnämnden ske löpande. Avstämningar med den övriga politiska organisationen, främst med kommunstyrelsen, kommer att ske vid behov. Under avsnittet *Styrning* beskrivs styrningen av arbetet med att ta fram översiktsplanen.

Att föra dialog med civilsamhället, det lokala näringslivet och kommuninvånarna är av yttersta vikt för att säkerställa en ändamålsenlig och hållbar samhällsutveckling i kommunen. Lokal kunskap behöver inhämtas för att säkerställa kvalitet i översiktsplanen och samsyn kring framtida utveckling. Till exempel så inhämtades lokal kunskap under den tidiga dialogen som genomfördes under tre månader våren 2023 inom arbetet med översiktsplanen. Formerna för medverkan och dialog är centrala för arbetet med översiktsplanen och kommer att beskrivas i en kommunikationsplan.

Länsstyrelsen har en särskild roll som rådgivare, regelbevakare och företrädare för statliga intressen och bjuds att aktivt följa processen, exempelvis i framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning. Till översiktsplanearbetet knyts också planerings- och infrastruktursansvariga aktörer som exempelvis Region Uppsala och Trafikverket. Dialog med grannkommuner görs i linje med plan- och bygglagen samt andra tillfällen när så behövs.

Kopplingar till andra projekt och verksamheter

Inom ramen för översiktsplanarbetet har följande delprojekt ingått:

- Jordbruksmarksutredning
- Kulturmiljöutredning
- Övergripande väginfrastrukturutredning

Jordbruksmarksutredning och övergripande väginfrastrukturutredning har färdigställts under hösten 2023 och kulturmiljöutredning förväntas färdigställas under hösten 2024.

Översiktsplanarbetet har kopplingar till många andra projekt och verksamheter inom kommunen. De pågående projekt som påverkar översiktsplanen är följande:

- Revidering av stadsbyggnadsprinciper med arkitekturpolicy inklusive vision
- VA-plan
- Skyfallskartering
- Bostadsförsörjningsprogram
- Etableringsstrategi
- Grönstrukturplan
- Åtgärdsvalsstudie fyrspårets omland
- Lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster i tätorterna

Arbetet är beroende av informationsutbyte och samplanering med andra projekt varför projektledare och projektmedlemmar har ett uttalat uppdrag att säkerställa att informationen förmedlas.

Utöver dessa interna projekt förväntas flera andra underlag vara av vikt för översiktsplanens utformning. Det gäller i synnerhet Trafikverkets lokaliseringsutredning för fyra spår, men även Svenska kraftnäts ledningsdragning genom kommunen, samt lokaliseringsutredning för ledningsdragning till Käppala. Det pågår därtill en förstudie kring att koppla samman Norrvatten med Uppsala kommuns dricksvatten.

Tidplan

Tidsplanen redogör för projektets huvudsakliga aktiviteter och när i tid de är tänkta att genomföras. Tidsplanen definierar inom vilka ramar projektet är tänkt att genomföras inom. Beroende på olika faktorer kan tidsplanen komma att justeras eller anpassas till de nya förutsättningarna för projektet. En mer nedbruten aktivitetsplan samordnas med aktiviteter inom de pågående projekten beskrivna under föregående rubrik *Kopplingar till andra projekt och verksamheter*.

Aktivitet	Vår 2024	Höst 2024	Vår 2025	Höst 2025	Vår 2026	Höst 2026
Underlag, utredningar, analyser, målarbete						
Planeringsstrategi						
Samråd – dialog						
Granskning - dialog						
Antagande och laga kraft						

Finansiering och ekonomi

Arbetet med översiktsplanen finansieras enligt beslutad budget för respektive år, inklusive ändringsbudget för 2022 (KS-2022/117) och har innehållit både medel för lönekostnader samt medel för externa utredningar och konsultstöd. Budgeten för 2023 påverkades av samhällsutvecklingsnämndens handlingsplan för ekonomi i balans (SUN-2023/186) och minskades med 1 500 tkr vilket medför att vissa utredningar inte har genomförts eller att kvarstående utredningar har genomförts och genomförs inom förvaltningen istället för med externt stöd. För 2024 och framåt innehåller beslutad budget (KS-2023/234) medel motsvarande lönekostnader.